

Danijel Kiz

CVEĆE ZA ALDŽERNA

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Daniel Keyes

FLOWERS FOR ALGERNON

Copyright © 1966, 1959 by Daniel Keyes

Copyright renewed 1994, 1987 by Daniel Keyes

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Mojoj majci
I uspomeni na mog oca*

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

FSC

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Uman čovek će se, međutim — nastavih ja — setiti da oči dvaput otkazuju poslušnost i da to čine iz dva razloga: jednom, kad iz svetlosti ulazimo u mrak, a drugi put, kad iz mraka izlazimo na svetlost. I verujući da to isto biva i sa dušom, neće se nerazumno smeјati kad je bude video u zabuni i kako nije u stanju da nešto sazna, nego će pomisliti da ona možda dolazi iz nekog svetlijeg života i da još nije navikla na tamu, ili da je iz većeg neznanja došla na svetlost, te da je zaslepljena većim bleskom. Onu prvu će, zato što je u takvom stanju i iz takvog života, hvaliti, a ovu drugu će sažaljevati. A kad bi hteo da joj se podsmeva, bio bi njegov smeh manje smešan nego kad bi ismevao onu koja dolazi iz svetlosti.

Platon, *Država*
(prevod dr Albin Vilhar,
dr Branko Pavlović)

Izeštaj br1 3 mart

Dr sraus kaže dodsad treba dapišem šta mislim i pamtim sve što mi se desi. Neznam što al on kaže da je važno da vide oćel mene da izberu. Nadam se da oće jer gđa kinijan kaže možda tako budem pametan da naprave da budem pametan. Ja oću da sam pametan. Zovem se čarli gordon radim u donerovoj pekari tamo mi g doner daje 11 dolara nedeljno i hleb il pecivo ako oću. Imam 32 godine i za mesec dana mi rođedan. Reko sam dr srausu i prosoru nemuru da ne znam lepo da pišem al on kaže nema veze kaže samo da pišem ko što pričam a ja volim sastave na času gde kinijan u bikmanovoj školi za zostale odrasle de idem da učim triput nedeljno kad imam slobodno. Dr sraus kaže da pišem puno sve šta mislim i sve šta mi se desi al sad više nemogu da mislim jer nemam više šta da pišem znači danas dosta... pozdrav čarli gordon.

Izvešaj br2 – 4 mart

Danas sam imo test. Mislim da sam pao i mislim da sad neće mene da izberu. Evo ovako išo sam u kabinet prosora nemura u pauzi za ručak ko što su rekli i sektarica me odvela na mesto de pisalo psiloška katedra na vratima bio dugački

hodnik i puno malih sobica sa samo stolom i stolicama. I u jednoj sobici čeko dobar čovek i imo bele karte s prosutim mastilom. Reko sedi čarli opusti se. Imo beli mantil ko doktor ali mislim da nije doktor jer mi nije reko otvori usta kaži a. Samo je imo bele karte. Zove se bert. Zaboravio sam prezime jer imam loše pamćenje.

Nisam znao šta će da radi i čvrsto sam stezo stolicu ko nekad kod zubara samo bert nije ni zubar al mi je stalo ponavljo opusti se a to me uplašilo jer to uvek znači da će da boli.

Onda je bert reko čarli šta vidiš na ovoj karti. Ja sam vido fleku od mastila i mnogo sam se bojo iako sam imo zečju šapu u džepu jer kad sam bio mali stalno sam loše radio zadatak u školi i prolivo sam mastilo.

Reko sam bertu da vidim fleku od mastila na beloj karti. Bert je reko da i osmehno se i zbog toga sam bio dobro. On je okreto redom karte i ja sam mu reko da je neko proso mastilo na sve njih crveno i crno. Mislio sam da je to lak test al kad sam usto da krenem bert mi reko stani i reko sedi čarli još nismo gotovi. Treba još da uradimo s ovim kartama. Nisam razumeo šta al se sećam da je dr strus reko da uradim sve što ispivači traže iako možda nije jasno što jer taki su testovi.

Ne sećam se šta je bert sve reko al se sećam da je teo da kažem šta vidim u fleki. Ja nisam vido ništa u fleki al je bert reko da tu ima slika. Ja nisam vido slike. Stvarno sam probo da vidim. Držo sam karte ispred nosa i onda daleko. Onda sam reko da imam naočare možda bi vido bolje naočare obično nosim u biskopu il da gledam teve ali sam reko možda bi snjima vido slike u mastilu. Stavio sam naočare i reko daj sada da opet vidim karte sad ću sigurno otkrijem.

Sav sam se napregao al idalje nisam vido slike samo sam vido fleke. Reko sam bertu da mi možda trebaju novi cvikeri. On je napiso nešto na papir i ja sam se uplašijo da sam pao

ispit. Zato sam mu reko da je to mnogo lepa slika mastila sa lepim tačkicama okolo al je on odmahno glavom znači nije ni to. Pito sam ga dal drugi vide slike u fleki. On mi je reko da su te fleke ustvari test.

Bert je mnogo fin i priča sporo ko gđa kinijan u njenom razredu de idem da učim čitanje za spore odrasle. Objanio mi je da je to *rošavi test*. Reko je da ljudi svašta vidu u flekama. Reko sam pokaži mi de. Nije mi pokazo samo je ponavljo *misli* zamisli da ima nešto na karti. Ja sam mu reko da mislim fleku. Odmahno je glavom znači ni to nije tačno. Reko je na šta te podseća il zamisli na šta ti liči. Ja sam dugo žmurio da se pretvaram i onda sam reko liči mi da se mastonica prosula po beloj karti. I tad se vr njegove olovke slomijo i onda smo ustali i izišli.

Mislim da nisam prošo *rošavi test*.

3 izeštaj o naprtku

5. mart – dotkor straus i prof nemur kažu nema veze za fleke na kartama. Reko sam im da ja nisam proso mastilo i da ništa nisam vido u flekama. Rekli su da će me možda ipak izaberu. Reko sam dotkoru strusu da mi gđica kinjan nikad nije davala take testove nego samo da čitam i pišem. On je reko gđica kinjan mu rekla da sam ja najbolji njen đak u školi bikman za zaostale odrasle i da se najviše trudim jer ja stvarno oću da učim da to oću i više od ljudi koji su pametniji od mene.

Dotkor strus me je pito kako to čarli da ideš u bikmanovu školu. Kako si za nju čuo. Ja sam reko nesećam se.

Prosor nemur je reko al što si uopšte teo da učiš da pišeš i čitaš. Reko sam mu što sam ceo život teo da budem pametan

a ne glup i da mi je mama stalno rekla da probam da učim ko gđica kinjan što mi kaže al je mnogo teško biti pametan i čak i kad nešto naučim kod gđice kinjan u školi mnogo zaboravim.

Dotkor srauus je nešto napiso na papiru i prof nemur je pričo samnom mnogo ozbiljno. Rekoje znaš čarli nismo sigurni kako će ovaj esperiment da uspe na ljudima pošto smo ga dosad samo probali na životinjama. Reko sam to mi je gđica kinjan rekla ali mene nije briga jel će da boli jer sam ja jak i oću da se trudi.

Oću da postanem pametan ako će da mi daju. Rekli su daim treba dozvola od moje poredice ali moj čika herman koji me je nekad čuvo sad je mrtav i nepamtim porodicu. Mamu tatu i sestricu normu nisam vido mnogo mnogo dugo. Možda su i oni mrtvi. Dotkor straus me je pito gde su oni nekad živeli. Mislim u bruklinu. Reko je da će probati možda da ih nađu.

Ne valja da mnogo pišem ove izveštaje jer dugo traje pa sam ujutro umoran na poslu. Čopa je već viko mene što mi je ispala tepsija s pecivom kad sam je nosio u peć. Pecivo se uprljalo i on je moro da ga čisti da ga stavi u peć. Čopa stalno više na mene kad nešto pogrešim, ali me i voli jer je čopa moj drug. E ako postanem pametan kako će on dase izenadi.

Izvešaj o naprtku 4

6. mar. – Danas sam radio još čudnih testova da mene izaberu. Isto ono mesto al mala soba za test. Ona fina žena što mi je dala test rekla mi je kako se zove i ja sam je pito kako se piše da bi napiso svoj izveštaj. TEST TEMATSKE APERCEPCIJE. Druge 2 reči neznam al znam šta znači test. Ako ga ne položiš dobiješ lošu ocenu.

Ovaj test je izgledo lako jer sam vido slike. Samo sad nije tela da joj kažem šta vidim u slikama. To me zbunilo. Reko sam joj da je juče bert reko da kažem šta je u flekama. Ona je rekla da nema veze zato što je ovo neki drugi test. Sad treba sa smislim priču o ljudima u slikama.

Ja sam reko kako da smislim priču o ljudima kad ih neznam. Ona je rekla da izmislim al sam ja onda reko da je to laganje. Ja više nikad ne lažem jer kad sam bio mali sam lako i uvek su me tukli. U novčaniku imam sliku de smo ja norma i čika herman on mi je našo poso da budem čuvar u pekari pre nego što je umro.

Reko sam da mogu da smislim priče o njima zato što sam živeo sa čika hermanom dugo al gđa nije tela da sluša o njima. Rekla je da je ovaj test i onaj prošli rošavi za ličnos. Ja sam se nasmejo. Reko sam joj kako se to vidi ličnost iz karti s flekama mastila i slika ljudi koje neznaš. Ona se naljutila i uzela slike. Baš me briga.

Mislim da sam i taj test pao.

Onda sam joj crto neke slike al ja numem lepo da crtam. Kasnije je drugi ipsitivač bert u belom mantilu opet došo na isti 4 sprat na uverzitetu bikman de piše PSILOŠKA LABRATORIJA na vratima. Bert je reko da psihologija znači ono što je uglavi a da labratorija znači mesto gde prave sperimente. Ja sam mislio da je to de prave spermint žvake al sad mislim slagalice i igre pošto smo to radili.

Nisam umo da rešim slagalice pošto je sve bilo rastureno i delovi nisu išli u rupe. Jedna igra je bila papir slinijama na sve strane i puno kocki. Na jednoj strani je pisalo START ana drugoj CILJ. Reko mi je da je igra *lavirint* i da uzmem olovku i da odem od mesta de piše START do mesta de piše CILJ a da neditam druge linije.

Ja nisam razumio lavirint i potrošili smo mnogo papira. Onda je Bert rekao dobro sad ću nešto da ti pokažem idemo u eksperimentalnu laboratoriju, možda tamo svatiš. Popeli smo se gore na 5 sprat u drugu sobu sa mnogo kaveza i životinja, imali su majmune i malo miševa. Čudno je smrdelo ko staro đubre. I tu je bilo drugih ljudi u belim mantilima ljudi su se igrali sa životinjama tako da sam mislio da je to ko prodavnica ljubimaca al nije bilo kupaca. Bert je uzeo belog miša iz kaveza i pokazao mi ga. Bert je rekao to je aldžernon i on ume mnogo dobro da rešava taj lavirint. Ja sam mu rekao da mi pokaže kako to rešava.

E da vidite stavio je aldžernona u kutiju ko veliki sto sa mnogo skretnji ko i zidova i na kraju je bio START i CILJ ko što je bilo na papiru. Samo što je ovo bilo preko velikog stola. I Bert je izvadio sat i digo klizeća vratašca i rekao idemo adžlernone i miš je 2 il 3 puta njušno i potrčao. Prvo je trčao u jedan dugačak prolaz a onda kad je video da više ne može vratio se odakle je počeo pa je samo malo stajao i mrdo brkovima. Onda je krenuo u drugom pravcu i ponovo potrčao.

Bilo je ko da radi isto ono što je Bert od mene tražio sa linijama na papiru. Smejo sam se jer sam mislio da će to mišu biti teško. Al onda je adžlron nastavio da ide skroz do kraja sve pravim putem sve dok nije izašao tamo de piše cilj pa je cvilno. Bert kaže da to znači da je srećan jer je dobro uradio.

Uf al je to pametan miš rekao sam ja. Bert je rekao očeš da se trkaš s aldžernonom. Ja sam rekao naravno i on je rekao da ima jedan drugi lavirint od drveta sa urezima i električnim štapićem ko olovka. I mogu je da napravi Aldžernonov lavirint da bude isti kao taj tako da obojica radimo isto.

Pomerio je pregrade na aldžernonovom stolu jer su se razdvajale pa može da ih sastavi na drugi način. I onda je stavio mrežu od gore da aldžernon ne preskoči zidic da stigne na

CILJ. Onda mi je dao letrični štapić i pokazao mi kako da ga stavim između zidica i da nesmem da ga dižem od table nego samo da pratim urez sve dok štapić nemože da se pomeri il dok me ne pecne struja.

Izvadio je sat i pokušao je da ga sakrije. Zato sam ja pokušao da ne gledam u njega pa sam se unervozio.

Kad je rekao kreni ja sam probao ali nisam znao de da krenem. Nisam znao kojim putem. Onda sam čuo adžlerna kako cvili iz kutije na stolu i kako mu kandžice rade ko da već trči. Počeo sam i ja al sam krenuo pogrešnim pravcem pa sam stao i onda me pecnulo u prste pa sam se vratio na START al svaki put kad bi ponovo krenuo ponovo me pecnulo. Nije bolelo samo bi malo trznuo ruku i Bert je rekao da je to da mi pokaže da sam pogrešio. Bio sam na pola table kad sam čuo aldžernona da cvili ko da je ponovo srećan i to znači da je on pobednik.

I sledećih 10 puta kad smo to radili aldžernon je uvek pobedio jer ja nisam mogao da nađem prave redove da stignem tamo de piše CILJ. Nije mi bilo krivo jer sam gledao adžlerna i naučio sam da završim lavirint iako mi treba dugo.

Nisam znao da su miševi tolko pametni.

Izvetšaj o npretku 5 6. mar

Našli su moju sestru normu ona živi s mojom majkom u bruklinu i ona mi je dala dozvolu za peraciju. Znači da su mene izbrali. Mnogo sam uzbuđen jedva da pišem. Ali onda su se prof nemur i dotkor strus prvo svađali zbog toga. Ja sam sedeo u kabinetu prosora nemura kad su ušli dotkor sraus i Bert Selden. Prosor nemur se brinuo dal da me izaberu al mu

je dotkor strus reko da izgledam ko najbolji od svih što su dosad testirali. Bert mu je reko da me je gđica kinjan preporučila najbolje od svih ljudi koje je učila u centru za zao-stale. Gde ja idem.

Dotkor straus je reko da imam nešto jako dobro. Rekao je da imam dobru motorvaciju. Nikad nisam ni znao da sam to imo. Prijalo mi je kad je reko da nemaju svi s kfocijentom 68 to što ja imam. Ne znam šta je to il odakle mi al je reko da i aldžernon ima isto. Adžernonu je motorvacija sir što ga stave u kutiju. Al sigurno nije samo to jer ja ove nedelje nisam jeo sir.

Prosfor nemur se brino da moj kfocijent ne bude previsok a pre prenizak i da će mi od toga biti loše. A dotkor straus je reko profesoru nemuru nešto što nisam svatio pa zato dok su pričali ja sam zapisivo neke reči u svesku da bi posle piso izveštaj.

Reko je harolde tako se zove profesor nemur znam da čarli nije ono što si imo na umu kao prvi u tvojoj novoj vrsti intelekt** nisam čuo reč *** supermen. Al većina ljudi njegovog niskog ment*** su neprijat*** i nesarađ*** obično su tupi i apati*** i teško je do njih dopreti. Čarli je dobroćudan i izrazito želi da udovolji.

Onda je prosefor nemur reko ne zaboravi on će biti biti prvi čovek kom će se telegencija povećati iruški. Dotkor straus je reko to sam tačno i mislio. De ćemo naći drugog odraslog zaostalog u razvoju sa ovako ogromnom motorvacijom da uči. Vidi samo kako je dobro naučio da čita i piše za svoj nizak metalni uzras. Izuzet*** dostig***

Nisam svatio sve reči i pričali su mnogo brzo al je zvučalo ko da su dotkor strus i bert na mojoj strani a profesor nemur ne.

Bert je stalno ponavljao alis kinjan smatra da on ima nesavlad*** želju da uči. Zapravo je molio da ga izaberemo. A to

je istina jer sam ja teo da budem pametan. Dotkor straus je usto i obiše i reko ja kažem da izaberemo čarlija. A Bert je klimno glavom. Profsor nemur se počeo po glavi i protrlja nos palcem i reko možda ste u pravu. Izabraćemo čarlija. Ali moramo da mu objasnimo da sa sperimentom može da bude svašta loše.

Kadje to reko ja sam se toliko obradovo da sam skočio i rukovo se snjim što je tako dobar prema meni. Mislim da se uplašio kad sam se tako rukovo.

Reko je Čarli mi smo na ovome dugo radili al samo na životinjama ko aldžernon. Sigurni smo da tebi ne preti zička opasnos al ima i drugi stvari koje neznamo dok ne probamo. Oću da svatiš da možda ne uspemo i onda neće biti ništa. Ili možda čak uspe privremeno pa ti posle bude gore nego sad. Jel ti jasno šta to znači. Ako se to desi moraćemo da te vratimo u državni dom da živiš.

Ja sam reko baš me briga jer ja se ništa ne bojim. Ja sam vrlo jak i uvek radim dobro a isto imam i srećnu zečju šapu i nikad u životu nisam razbio ogledalo. Jednom su mi ispali neki tanjiri al se to ne računa za baksuz.

Onda je dotkor strus reko čarli ovo čak i ako ne uspe to će biti tvoj veliki doprinos nauci. Ovaj speriment je uspo kod mnogo životinja al nikad nije proban na ljudskom biću. Tiš biti prvi.

Ja sam mu reko fala doktore neš se pokajati što si mi dao 2. priliku ko što kaže gđica kinjan. I stvarno sam to i mislio. Posle peracije ću probati da budem pametan. Probaću iz sve snage.

Izvešaj o napreku 6 8 mart

Strah me. Došli su mnogi s koledža i s medicinskog fakulteta da mi kažu srećno. Ispitivač bert mi je dono cveće reko je da je cveće od ljudi sa siloške katedre. Poželo mi je sreću. Volo bi da imam sreću. Imam zečju šapu i srećni novčić i potkovicu. Dotkor sraus je reko nebudi tolko sujeveran čarli. Ovo je nauka. Ja ne znam kakva nauka al stalno to ponavljaju pa možda znači da je nešto što ti pomogne da imaš sreće. Svejedno ja držim zečju šapu u jednoj ruci i srećni novčić u drugoj sa rupom u njemu. U novčiću. Volo bi da ponese i potkovicu al je ona teška tako da ću je ostaviti u jakni.

Džo karp iz pekare mi je dono čokoladni kolač od g doneira i ostalih iz pekare i oni se nadaju da ću se brzo oporavim. U pekari misle da sam bolestan jer je prosor nemur reko da im to kažem i da ne kažem ništa o peraciji da postanem pametam. To je tajna do posle za slučaj da ne uspe il da se desi nešto loše.

Onda je gđica kinjan došla da me vidi i donela mi je časopise da čitam i bila je nervozna i uplašena. Namestila je cveće na stolu i sve je uredila da ne bude neuredno ko kad ja napravim. I namestila mi je jastuk ispod glave. Ona me mnogo voli pošto se ja jako trudim da naučim sve a ne ko neki u centru za odrasle koje baš briga. Ona oće da ja budem pametan. Znam.

Onda je prosor nemur reko da više nema posetilaca jer moram da se odmorim. Pito sam prosora nemura jel ću moći posle peracije da pobedim aldžernona u trci i on je reko možda. Ako peracija dobro uspe pokazaću tom mišu da mogu da budem isto pametan il čak pametniji. Onda ću moći da čitam bolje i da lepo pišem i znaću svašta i biću ko ostali svet. E to bi baš sve iznenadilo. Ako peracija uspe i budem

pametan možda ću moći da nađem mamu i tatu i sestru i da im pokažem. E al bi se iznenadili da me vide pametnog ko što su oni i moja sestra.

Profesor nemur kaže ako uspe i bude za stalno onda će i drugi ko ja moći da budu pametni. Možda ljudi u celom svetu. I reko je da to znači da ja radim nešto veliko za nauku i biću slavan i moje ime će da bude u knjigama. Mene nije briga da budem slavan. Samo oću da budem pametan ko drugi ljudi da bi imo mnogo drugara koji me vole.

Danas mi nisu dali ništa za jelo. Neznam što je jelo bitno za pamet i gladan sam. Prosor nemur mi je odno čokoladni kolač. Taj prosor nemur je mrgud. Dotkor sraus kaže da će da mi vrate posle peracije. Pre peracije ne sme da se jede. Čak ni sir.

IZVEŠTAJ O NAPRETKU 7 11 MART

Peracija nije bolela. Dotkor straus ju je uradio dok sam spavao. Ne znam kako jer nisam vido al imao sam zavoje preko očiju i na glavi 3 dana tako da nisam mogo da pišem IZVEŠTAJ sve do danas. Mršava bolničarka koja me je gledala kad pišem je rekla da sam napiso poregšno i pokazala mi kako da napišem i IZVEŠTAJ i NAPRETKU. To moram da upamtim. Imam jako loše pamćenje za pravopis. Elem onda su mi skinuli zavoje sočiju danas i sad mogu da pišem IZVEŠTAJ O NAPRETKU. Al i dalje imam zavoje na glavi.

Bojo sam se kad su ušli i rekli mi da je vreme da idem na peraciju. Rekli su mi da ustanem iz kreveta i pređem na drugi krevet koji ima točkove i onda su me izgurali iz sobe i kroz hodnik do vrata de piše hirugija. Mnogo sam se iznenadio što

je to bila velika soba sa zelenim zidovima i mnogo doktora koji su sedeli visoko svuda okolo da gledaju peraciju. Nisam znao da će biti ko predstava.

Neki čovek je prišao stolu bio je u belom i imo je belo preko lica ko na teveu i imo je bele rukavice i reko je opusti se čarli to sam ja doktor straus. Ja sam rekao zdravo doktore bojim se. On je reko nema šta da se bojiš čarli sad ćeš samo da zaspiš. Ja sam reko baš se toga bojim. On me je potapšo po glavi i onda su druga 2 čoveka s belim maskama isto došla i vezala mi ruke i noge da nemogu da mrdnem i zbog toga sam se jako bojo i u stomaku mi se steglo ko da će da mi se desi al nije samo sam malo pišno i teo sam da plačem al su mi stavili nešto gumeno na lice da dišem i mirisalo je čudno. Sve vreme sam čuo doktora strausa kako glasno priča o peraciji i svima govori šta će da radi. Al nisam razumeo ništa o tome i mislio sam da ću možda posle peracije da budem pametan i razumeću sve o čemu on to priča. I tako sam duboko diso i onda sam se valjda mnogo umorio pošto sam zaspo.

Kad sam se probudio opet sam bio u krevetu i bilo je mnogo mračno. Ništa nisam vido al sam čuo neke kako pričaju. Pričali su bolničarka i bert i reko sam šta je bilo što ne upalite svetlo i kad će peracija. I oni su se nasmejali i bert je reko čarli sve je gotovo. A mračno je zato što imaš zavoje preko očiju.

To je baš čudno. Sve su završili dok sam spavo.

Bert dolazi da me poseti svaki dan da zapiše sve ko što je naprimer moja temepratura i krvni pretisak i sve drugo o meni. On kaže da je to zbog naučnog metoda. Moraju da zabeleže sve što se deislo da bi mogli da ponove kad oće. Ne meni nego drugim ljudima ko ja koji nisu pametni.

Zato moram da pišem ove izvet izveš *izveštaje*. Bert kaže da je to deo sperimenta i da će da fotokpiraju sve izveštaje

da ih proučavaju da bi znali šta se dešava u mojoj glavi. Ne znam kako će da znaju šta je umoj glavi iz tih izveštaja. Ja ih stalno čitam da vidim šta sam piso i neznam šta se dešava u mojoj glavi pa kako će oni.

Al eto to je nauka i ja moram da probam da budem pametan ko drugi ljudi. Onda kad budem pametan oni će mi pričati i ja mogu da sednem sa njima i slušam ko džo karp i frenk i ćopa kad pričaju i razgovarau o važnim stvarima. Dok rade počnu da pričaju o raznim stvarima kao što je bog ili koliko para presednik troši ili o publikancima i demotrikama. I mnogo se uzbude ko da će da se biju pa gospodin doner mora da uđe i da im kaže da rade poso da ih ne bi šutno pa šta ako su u sidikatu. Oću da pričam o takvim stvarima.

Profesor nemur kaže daje okej da pišem šta mi se dešava u izveštaju o napretku al kaže da bi trebo više da pišem šta osećam i šta mislim i šta se sećam iz prošlosti. Ja sam mu reko ne znam kako da mislim il da se sećam a on je reko samo probaj.

Sve vreme dok su mi bili zavoji preko očiju pokušao sam da mislim i da se prisećam al se ništa nije desilo. Neznam o čemu da mislim il da se prisećam. Možda ako ga pitam on će mi reći kako da mislim sad kadbi trebalo da sam pametniji. Šta pametni ljudi misle il se prisećaju. Kladam se nešto zanimljivo. Volo bih da već znam nešto zanimljivo.

12. mart – nemoram da na vrhu pišem IZVEŠTAJ O NAPRETKU svakog dana kad počnem pošto prosor nemur odnese onaj stari. Treba samo da napišem datum. Tako štedim vreme. To je dobra ideja. Mogu da sedim u krevetu i gledam kroz prozor travu i drveće napolju. Mršava bolničarka se zove hilda i jako je dobra prema meni. Donosi mi

da jedem i namešta mi krevet i kaže da sam mnogo hrabar što sam pustio da mi rade u glavi. Kaže da ona nikad ne bi pustila da joj rade u mozgu pa neznam šta da joj daju. Ja sam joj reko da meni ništa nisu dali. Nego da budem pametan. A ona je rekla možda oni nemaju pravo da me prave da budem pametan jer da je bog teo da budem pametan onda bi se takav i rodio. A šta je sa adamom i evom i grehom s drvetom znanja i jabukom i padom. A možda se prosor nemur i doktor straus igraju snečim sčim se netreba igrati.

Ona je mnogo mršava i kad priča lice joj svo pocrveni. Kaže možda bolje da se molim bogu da mi oprostí što su mi to uradili. Ja nisam jeo jabuku i nisam uradio nikakav greh. I sad se bojim. Možda nije trebalo da ih pustim da mi seku mozak ko što je rekla ako je to protiv boga. Neću da se bog ljuti.

13. mart – danas su mi promenili bolničarku. Ova je lepa. Zove se Lusil i pokazala mi je kako se piše njeno ime za moj izveštaj i ima žutu kosu i plave oči. Pito sam je de je Hilda a ona je rekla da Hilda više ne radi u ovom delu bolnice. Sad radi u porodiljskom s bebama jel tamo nije bitno što pre više priča.

Kad sam je pito šta je porodiljsko rekla je da je to tamo gde se rađaju bebe al kad sam je pito kako ona je pocrvenela isto ko Hilda i rekla je da mora nekom da meri teperaturu. Nikad mi niko ne priča za bebe. Možda ako ovo uspe pa postanem pametan onda shvatim.

Gđica Kinijan je danas došla da me vidi i rekla je Čarli divno izgledaš. Ja sam joj reko da se osećam dobro al da se još ne osećam pametno. Mislío sam kad se peracija završi i kad

mi skinu zavoje s očiju da ću biti pametan i znati mnogo stvari da mogu da čitam i pričam o važnim stvarima ko svi drugi.

Ona je rekla Čarli ne ide to tako. To će da dođe polako i moraćeš mnogo da se trudiš da postaneš pametan.

Nisam to znao. Ako svejedno moram da se trudim čemu onda peracija. Ona je rekla da nije sigurna al je peracija bila zato da kad se jako trudim da budem pametan da mi to i ostane a ne kao pre kad mi ništa nije ostajalo.

Pa ja sam joj reko da mi je zbog toga loše jer sam mislio da ću odma biti pametan i da ću moći da se vratim i pokažem momcima u pekari koliko sam pametan i da pričam s njima o stvarima i možda čak postanem i pekarski pomoćnik. A onda ću da probam da nađem mamu i tatu. Oni bi se iznenadili koliko sam pametan jer je moja mama uvek tela da budem i ja pametan. Možda me više ne bi terali kad bi videli koliko sam pametan. Reko sam gđici Kinijan da ću se mnogo potruditi da budem najpametniji što mogu. Ona me potapšala po ruci i rekla znam da oćeš. Ja verujem u tebe Čarli.

IZVEŠTAJ O NAPRETKU 8

15. mart – Više nisam u bolnici al se još nisam vratio na poso. Ništa se ne dešava. Imo sam mnogo testova i raznih trka s Aldžernonom. Mrzim ga. Uvek me pobeđi. Prof Nemur kaže da moram da igram te igre i da moram da stalno ponovo radim one testove.

Ti lavirinti su glupavi. A i one slike su glupave. Ja volim da crtam slike ljudi i žena al neću da smišljám laži o ljudima.

I neumem da rešavam slagalice.

Zaboli me glava kad pokušam da mnogo da mislim i da se prisećam. Doktor Sraus mi je obećo da će mi pomoći al nije. Ne kaže mi šta da mislim il kad ću da postanem pametan. Samo mi kaže da legnem na sofu i da pričam.

Gđica Kinijan mi dolazi i na koledž. Ja sam joj reko da se ništa ne dešava. Kad ću da postanem pametan. Rekla je moraš biti strpljiv Čarli to ume da potraje. Desiće se toliko sporo da nećeš ni primetiti. Rekla je da joj je Bert reko da dobro napredujem.

Još mislim da su one igre i oni testovi glupavi i mislim da je glupavo i što pišem ove izeštaje.

16. mart – Ručo sam sa Bertom u studenstkom restoranu. Tu ima razne fine hrane i nemoram ništa ni da plaćam. Volim da sedim i da gledam studente i studentkinje. Ponekad se zavitlavaju al uglavnom pričaju o raznim stvarima isto ko u Donerovoj pekari. Bert kaže da pričaju o umetnosti, politici i regiliji. Ja neznam šta je to al znam da je regilija bog. Mama mi je nekad pričala o njemu i šta je sve uradio u svetu. Rekla je da uvek treba da volim boga i da ga molim. Ne sećam se kako da ga molim al mislim da mi je mama govorila da ga molim kad sam bio mali da mi bude bolje i da ne budem bolestan. Ne sećam se kako sam bio bolestan. Mislim da je bilo zato što nisam pametan.

Elem Bert je reko ako speriment uspe ja ću moći da razumem sve te stvari o kojima studenti pričaju i ja sam reko šta misliš oču li biti pametan ko oni i on se nasmejo i reko ta omladina nije toliko pametna ima da ih prešišaš ko da stoje u mestu.

Upozno me je sa mnogo studenata i neki su me gledali čudno ko da mi nije mesto na koledžu. Skoro da sam

zaboravio pa sam počo da im pričam kako ću uskoro biti jako pametan ko oni al me je Bert prekinio i reko im da ja čistim laboratoriju na phisologiji. Kansije mi je objasnio da ne sme biti plubiciteta. To znači da je tajna.

Stvarno mi nije jasno što mora da bude tajna. Bert kaže da je to za slučaj da bude neuspeh profesor Nemur neće da se svi smeju posebno oni iz fodacije Velberg koji su mu dali pare za projekat. Ja sam reko mene nije briga ako mi se ljudi smeju. Meni se mnogi smeju i oni su mi drugari i zabavno je. Bert mi je stavio ruku na rame i reko nebrine Nemur zbog tebe. Neće da se ljudi smeju njemu.

Ja sam mislio da se ljudi neće smejeti profesoru Nemuru jer je on naučnik na koledžu al je Bert reko nijedan naučnin nije velik za kolege i posdiplomce. Bert je posdiplomac i studira *psihologiju* ko što piše na vratima laboratorije. Ja sam mislio da su kolege samo moji drugari u pekari.

Elem nadam se da ću uskoro biti pametan jer hoću da naučim sve na svetu kao što studenti znaju. I sve o umetnosti i politici i bogu.

17. mart – kad sam se jutros probudio odma sam pomislio da sam posto pametan al nisam. Svakog jutra mislim da ću biti pametan al se ništa ne dešava. Možda speriment nije uspeo. Možda neću postati pametan i moraću da živim u domu. Mrzim testove i mrzim virint i mrzim Aldžernona.

Nikad pre nisam znao da sam gluplji od miša. Više mi se ne pišu izveštaji o napretku. Zaboravljam stavri čak i kad ih napišem u sveski ponekad ne umem da pročitam šta sam sam napiso i mnogo je teško. Gospođica Kinijan kaže da budem strpljiv al je meni muka od svega. I stalno me boli

glava. Oću nazad da radim u pekari i da više ne pišem *izvet izvet* izveštaje.

20. mart – Idem nazad da radim u pekaru. Doktor Straus je reko profesoru Nemuru da je bolje da se vratim na poso al da još nikom nesmem da kažem zašto je bila peracija i da svaki dan posle posla dođem u labaratoriju na dva sata za testove i da pišem ove glupe izvšetaje. Oni će mi plaćati svake nedelje ko da je to isto poso jer je to bio dogovor kad su dobili pare od fodacije Velberg. Još ne znam šta je taj Velberg. Gđica Kinijan mi je objašnjavala al i dalje ne razumem. Pa ako nisam posto pametan što mi onda plaćaju da pišem ove gluposti. Ako plaćaju pisaću. Al je mnogo teško da pišem.

Drago mi je što se vraćam na poso jer mi nedostaje poso u pekari i svi moji drugari i kako nam je bilo zabavno.

Doktor Straus je reko da treba da nosim svesku u džepu zbog onoga šta se prisećam. I da ne moram da pišem izveštaj svakog dana nego samo kad nešto pomislim il kad se desi nešto posebno. Reko je nemoj da se obehsrabriš Čarli jer to će dugo da traje i ići će polako i nećeš odma da primetiš. Objasnio je kako je dugo trajalo Aldžernonu pre nego što je posto 3 puta pametniji nego što je bio pre.

Zato me Aldžernon stalno pobeđuje u onoj lavirntskoj trci jer je i on imo peraciju. On je specijalan miš 1 životinja što je ostala pametna tolko dugo posle peracije. Nisam znao da je on specijalan miš. Onda je drugačije. Ja bi verovanto brže radio lavirint od običnog miša. Možda jednog dana pobedim Aldžernona. E to bi bilo super. Doktor Straus kaže da za sad izgleda da će Aldžernon ostati trajno pametan i kaže da je to dobar znak jer smo obojica imali istu peraciju.

21. mart – Danas je bilo mnogo zabavno u pekari. Džo Karp je reko ej gle je Čarli imo peraciju šta su ti radili možda su ti stavili mozak u glavu. Ja sam teo da mu kažem da ću biti pametniji al sam se setio da je profesor Nemur reko ne. Onda je Frenk Rajli reko šta si to radio Čarli otvaro vrata glavom. Na to sam se nasmejao. Oni su moji drugari i stvarno me vole.

Čekalo me mnogo posla. Nisu imali nikog da čisti jel je to moj poso ali su našli novog momka Ernija da radi isporuku što sam ja pre uvek radio. Gospodin Doner kaže da je rešio da ga neko vreme ne otpusti da mi pruži priliku da se odmorim i da ne radim mnogo. Ja sam mu reko da sam dobro i da mogu da radim isporuku i da čistim ko uvek pre al g. Doner kaže neka zadržaćemo malog.

Ja sam reko štaću onda ja da radim. A g. Doner me je potapšo po ramenu i reko Čarli kolko je tebi godina. Ja sam mu reko 32 godine uskoro punim 33. A kolko dugo radiš ovde pito me je onda. Reko sam mu da ne znam. On je reko ti si ovde došo pre sedamnejst godina. Tvoj čika Herman pokoj mu duši je bio moj najbolji drug. On te je ovde dovo i pito me dal možeš ovde da radiš i da te čuvam što bolje umem. A kad je 2 godine posle umro i kad te je majka poslala u dom ja sam sredio da te puste na spoljni rad. Sedamnejst godina je prošlo Čarli i moraš da znaš da poso s pekarom ne ide najbolje al ko što sam uvek reko ti ovde imaš poso zauvek. Zato ne brini što sam doveo nekog da radi tvoj poso. Ti nikad nećeš morati da se vratiš u dom.

Nisam se brino samo šta će mu Erni za isporuku i rad ovde kad sam ja uvek isporučivo pakete dobro. Reko je da malom treba novac Čarli paću ga za držati ko šegrta da nauči da bude pekar. Ti možeš da mu budeš pomoćnik s isproukama kad mu zatreba.